

### UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year ..... \$4.00

Telephone: 51 465

### UKRAЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавництво, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничім Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Манітоба.

Передплата на рік ..... \$4.00

Адреса:

### UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщення в газеті рукописів не звертається, хіба що дописувачеві виразно зазначити, що бажає звороту свого рукопису на случай його непоміщення та задушити поштовий стемпель на його переслаку.

## ПАКТ КЕЛЛОГА.

Американські війська все ще знаходяться в Нікарагуї і ведуть там війну проти республіки прогресивних військ Нікарагуї. В Китаї все ще стоять значні військові частини Англії й Японії. Італійські війська воюють в Триполі (Африка), французькі держать зброю Марокко, а недавній а'ад польських легіонерів на чолі з Пілсудзким у Вільні, зовсім недвозначно висловився за війну з Литвою.

Америка вважає, що її справи в Нікарагуї не повинні нікого цікавити, Ф Нікарагуї, так сказати б, входить у "сферу американської сили". А що Японія і Китай, Італія і Франція, Польща і Литва — належать до одної і той самої Ліги Націй, то й їх внутрішні справи теж ніби-то не повинні нікого цікавити.

Річ в тому, що буржуазні держави — як нападаючі, так і жертви — особливо періодично прагнуть "миру". "В ім'я миру" вони об'єднують в "Лігу Націй", яка раз на раз вирішує, що держава-член Ліги Націй не сміє сваритися з другим членом Ліги Націй. В ім'я забезпечення миру був створений льокарнський договір, згідно з яким держави, що підписали його, не повинні дивитися на себе "кривим оком". І звичайно, в ім'я вічного миру, недавно в Парижі підписали 15 держав так званий договір Келлога. Такого торжественного а'аду дипломатів не було від часу підписання Версальського договору і преса цілого світа масово інформаційного матеріалу відтворювала про цю подію. Але чи оправдує реальне значення цієї події її торжественну обстановку і всевітню рекламу?

Всі держави, що підписали договір, розбрені сьогодні від вій до голови. Разом із Злученими Державами під договором підписалися й Японія, яка і після цього не зупинилася ні однієї своєї субмарини, як не зробить цього й Італія, де царствує Муссоліні. Франція, не відстає по сьогодні своїх військ з німецької території, а Англія напередодні підписання договору Келлога, підписала окремий таємний договір з Францією, як і своєю тісною союзницею.

Однак — як смішним не виглядав би нам договір Келлога, все таки мусимо відзначити, що буржуазні дипломати мусіли своїм поступком рахуватися з настроями наших часів. Ті часи, коли ура-патріоти з своїми генералами тужили за гарматним мясом і всі одушевлялися ними — проминули. Війна не лише стратила свою популярність навіть в шовіністичних колах Європи, але престо анекандидно її скрив. І в цьому змісли договір, підписаний в Парижі, можна вважати офіційною санкцією того вже використаного відношення до війни в громадських колах Європи і Америки.

Шість держав Келлога війна повинна вважатися поза законом і всі держави, що підписали той договір, обов'язані тим самим раз на раз не вести поїбок собою війни, як средства національної політики. Та найбільше цікаво ось що: Ліга Націй, дитина габришнського Версальського договору, була створена спершу не лише без участі Радянського Союзу, але вимисе проти нього, як взаємна асекурація капіталістичних країн проти "червоної небезпеки". Ліга Націй цілий час старалася відокремлювати Радянський Союз і об'єднати проти него сили "демократії". — І тільки тоді, коли їй це не вдалося, вона була перетворена в організацію, яка наглядала, щоби переможці в світовій війні могли спокійно вдержати набуте добро.

Ще ясніше було обличчя льокарнського договору. І він, нібито, побивався за мир і тільки за мир. Але в тому договорі точка про взаємну гарантію проти третьої сторони, яка не підписала договору, була висунута на перше місце і притому ніхто не скривав, що під тою третьою стороною розуміли всі Радянський Союз.

Для підписання мирового договору американського міністра Келлога не було запрошено Радянського Союзу. Коли в англійському парламенті спитали Чемберлейна, чи не думає він проборити старання, щоби до участі в договорі Келлога було запрошено й Радянський Союз, Чемберлейн відповів, що він не може "вказувати Америці, кого їй запросити, а кого ні".

Дня 27. серпня 1928 р. в Парижі дісно підписали 15 держав договір Келлога, на підставі якого війна є протизаконною. І тільки після цього торжественного акту, Франція запросила й Радянський Союз підписати цей договір. Звичайно, Франція не зробила цього на власну руку, тільки в порозумінні і навіть по наказу інших капіталістичних держав. І хоч договором Келлога, коли він був ще в проєкті, одиниці Радянський Союз не захоплювалися, а комуністична світова преса гостро виступила проти него, помімо цього радянський уряд дав свою згоду і прилучився до договору. Той факт, що Радянський Союз запрошено до участі в договорі не зразу, а аж після того, як його підписали 15 капіталістичних держав, має своє окреме значення. По перше — щоби не дати змоги Радянському Союзові сказати свого рішавчого слова, по друге — навіть капіталістичні дипломати змркували, що не може бути "вічного миру", коли дозем на боці існуватиме великанська держава з своїм майже 150 мільйонним населенням.

Радянський Союз гостро і справедливо скритикував так договір Келлога, як й інші (попередні) договори, але одночасно погодився долучити й свій підпис під ним. Бо — хоч як не можна вірити в найцивільніші слова й присяги капіталістичних дипломатів, все таки і той конструбатий договір Келлога перед публичною опінією цілого світа закінчується договором проти війни. По думці радянського уряду заборона війни повинна бути не лише формальним правним ділом, але теж фактичним недопущенням воєнних дій, як інтервенції, блокади, захвату чужих портів і земель. А історія останніх літ знає

декілька подібних походів, що принесли багатьом народам величезну нужду.

Проект Радянського Союзу про цілковите роззброєння всіх армій світа, про знищення всіх матеріалів для війни — капіталістичні держави не прийняли. Але цим самим вони показали своє відношення до війни, свою нехоть до мира. Коли ж тепер приступлено до підписання договору проти війни, Радянський Союз помімо гострої критики, згодився дати і свій підпис, щоби це раз доказати світові свою дійсну миролюбиву політику та бажання кожної хвили йти на зустріч всім подіям, що ведуть до зпичення війни.

Парижський договір був висунутий урядом Злучених Держав. Злучені Держави й досі не визнавали ще Радянського Союзу і тому, ніби-то не могли запрошувати його до участі в підписанні договору. Зробив це посередник — Франція. Всеж таки з фактом існування робітничо-селянського, Радянського Союзу довелось рахуватися американському міністрові Келлогу, бо під договором віднітиметися й підпис радянського уряду, а батьком того договору є самий Келлог. А при таких умовах по давньому мовчати Америці буде якось не зручно і навіть неприлично. Доведеться вікни відкрити уста. І в дипломатичних колах рахують вже сьогодні з тим фактом, що в недалекому часі знайде мова про правне визнання Радянського Союзу Злученими Державами та про відновлення відношенн поміж Англією. Найблище майбутнє покаже, скільки в цьому правди.

## ГЕТЬ З ВІЙНОЮ!

Дня 5. серпня вийшли на вулиці Парижа робітники. Вийшли пригадати буржуазії в 14 річницю початку світової війни, що ще не забули страхотів війни та протестувати проти приготувань буржуазії до нової війни. Вийшли остерігати буржуазію перед її охотою напасти на Радянський Союз. В Німеччині, по різних містах і місцевостях в той самий час робітники вийшли також на вулиці з тими самими гаслами, що ще не забули страхотів війни та протестувати проти приготувань буржуазії до нової війни. Вийшли остерігати буржуазію перед її охотою напасти на Радянський Союз. В Німеччині, по різних містах і місцевостях в той самий час робітники вийшли також на вулиці з тими самими гаслами, що ще не забули страхотів війни та протестувати проти приготувань буржуазії до нової війни.

Буржуазія війну приготувала. Коли би вона її не приготувала, то не було б ніякої причини заборонити робітничим демонстраціям проти війни. В Парижі демонстрацію заборонено, але вона відбулася. Парижські робітники, виховані на революційних традиціях Паризької Комуні не дали собі взяти право на вулицю. Поліція, жандармерія, війська на вулицях Парижа змогли, що правда, арештувати дві тисячі робітників, але не змогли розкрити демонстрантів.

Кілька днів перед проти-воєнними демонстраціями у Франції й Німеччині, сталася на з'їзді Комінтерну, що тепер відбувається в Москві, така подія. Прийшла делегація німецьких робітників, організованих у Союзі червоних фронтів. Від імені 200 тисяч організованих на військовий лад німецьких робітників, склали ї представники присягну, що вони, перші кадри червоної армії в Німеччині, стоять на поготові, на службі революції. Що будуть боронити до останнього, здобути революцію, Рад. Союзу, та не підуть на заклик своєї буржуазії до війни проти робітників і селянських держав. Делегати відповіли французькому делегату, Кашен. Він заявив, що французьке робітництво думає так само, як і німецькі червоні фронтвики і на случай війни

буде боротися зі своїми класовими ворогами, а не буде обороняти інтереси французьких капіталістів. А кілька днів пізніше ми бачимо французьких і німецьких робітників на вулицях. Их демонстрації підтверджують те, що їх представники говорили на з'їзді Комінтерну. Ті події наповнюють кожного комуніста й кожного свідомого робітника почуттям невимовної радості й задоволення, що не повториться історія з 1914 р. Ті демонстрації доказують, що є вже всюди, у всіх буржуазних державах тисячі, десятки й сотні тисяч свідомих робітників, котрі знають, що мають робити, коли зачнетися війна. І які-б не були переслідування буржуазії, то вона вже ніяк не може отсеї свідомості з робітничих мас відерти. Тепер вона може тисячі робітників арештувати, підчас вибуху війни вона може тисячі робітників постріляти. Але це вже нічого не може. Не допоможе нічого тому, що найбільше активна й революційна часть робітництва приготувана вже йти в перший огонь проти буржуазії. За нею піде й все проче робітничо-селянство, як пішли 1917 р. маси робітництва й селянства неорганізованого й організованого у соціал-демократії й есерів — за більшовиками.

Буржуазія в цілому світі веде тепер скажену боротьбу проти комуністів. Вона пробує знищити комуністичний рух, щоби могла свобідно велити війну. Соціал-патріоти вже тепер певняють, що підчас війни будуть також вірно служити буржуазії. В такому положенні кожний комуніст і свідомий робітник мусить пам'ятати, що на ньому лежить великий обов'язок — покласти навіть життя на службі революції, що принесе визволення працюючих.

## РОЗВИТОК КОМПАРТІЇ АМЕРИКИ.

Основні завдання, що їх поставив перед американської компартією 4-ий та 5-ий Конгреси Комінтерну, можна звести до двох гасел: "В маси" та "Більшовізація". Американська Комуністична Партия зовсім ізольована в 1924 р., тепер вона керує всіма робітничими виступами. До великих страйків, що пройшли під керівництвом нашої партії, ми можемо зазначити страйк текстильників в Пасайку, страйк майнерів, кравців, страйк текстильників в Нью Bedford і т. д. Комуністи тепер визнані керівники лівого крила робітничого руху.

Наша партія керує також організацією неорганізованого робітництва.

Проводити всі ці завдання у значній мірі сприяє реорганізація партії, що її згідно з постановою останнього конгресу, проведено за принципом фабрично-заводських осередків. Ця реорганізація довела до централізації партії. З 19 автономних національних федерацій, вона перетворилася на єдину партію. Ми тепер глибоко просякаємо в робітничий ла-

ків різних перекручувань марксизму, як Макс Істмен і Лор (трюкстисти) і менш значних, як Вотон. Ця полеміка мала велике значення, бо справжня марксистська ідеологія в Америці ще не взяла гори над ріжними псевдо-марксистськими теоріями. Партія зробила чималі успіхи в справі організації партійних шкіл. По цих школах провадиться одночасно навчання також і з позапартійними. В 1924 році була одна маленька школа. Тепер їх дванадцять. В найбільшій з них 1,300 робітників-слухачів.

Нещодавно відкрилася ще школа для відповідальних партробітників, і до району, де шкіл немає, відраджено вчителів провести короткі курси.

Партія пройшла через дискусію в справі опозиції в ВКП(б) здобула блискучі докази своєї могутності і сили.

Піднесення політичного та ідеологічного рівня нашої партії, а також невимне керівництво і підтримка Комінтерну, дуже сприяли посиленню одностайності в лавах партії. Попередня фракційна боротьба втратила грунт після того, як колишні суперечки було погладжено. І, не зважаючи на суперечки, що часом виникають на зборах пленумах та конференціях, успішно можна сказати, що партія вірним шляхом йде до цілковитої єдності. Отже висновки: американська комуністична партія пе-

ред VI. Конгресом Комінтерну являє собою значне посилення організаційно та політично, проте ще невелику партію, що стоїть перед величезними і трудними завданнями. Що до організації, то нашим безпосереднім завданням залишається зміцнювати наші фабричні осередки та збільшувати їхню чисельність на великих підприємствах і в основних виробництвах. З боку політичного ми всі стоїмо перед завданням організувати в юній неорганізоване американське робітництво (переважно в новій юнії, бо організований робітничий рух в Америці малосильний та консервативний). Головні чергові завдання партії такі: поширити діяльність партії на Півдні, що дедалі індустрілізується, провести наступну президентську кампанію, посилити нашу анти-воєнну та антиімперіалістичну роботу, організувати маси Негрів і т. д.

Американські робітничі маси тепер прокидаються під впливом жорстокої політики американських імперіалістів, а також внутрішніх суперечностей капіталізму, що загострюються, хоч який дужий здається він з боку зовнішнього. Ми повинні допомагати цьому зовнішньому робітничим мас, повинні взяти на себе керівництво. Цей шлях веде нас до утворення масової більшовицької партії.

Отже висновки: американська комуністична партія пе-

## ПРАВДОЮ В ОЧІ.

На засіданні чеського парламенту виступив із великою промовою проти колоніального режиму на Закарпатській Україні посол Сидоряк. У тій промові він, між іншим, сказав: "У десяти річницю існування Чехо-Словацької республіки, коли готуються до великого свята та параду, не зайвим буде пригадати теперішні воєнні події та обличчя, які вони дали населенню Закарпатської України, яке ще до недавнього кидано між тушею людність, і з яких ані однієї не сповнено. Людність Закарпатської України свідомо цього воєного, і тому тепер в ювілейному році існування Чехо-Словацької республіки дивиться на наше святкування, як на ювілей обманства та брехні. Обличчя ви Закарпатської України повну автономію, навіть зобов'язувалися дати її в вашій конституції, обіцяли ви народу визволення з господарської та культурної відсталості, обіцяли йому землю, обіцяли ви йому все можливе, гори-долини, але нічого з того не сповнили і тим доконали ви ганебного окуквання щодо людності Закарпатської України."

Замість автономії, що її забезпечує сенжерменський мировий договір і через це вона не була подарунком з вашого боку, ви зміцнюєте колоніальний режим призначенням ніким не обраного бюрократу на краєвого президента. Ви багато балакаєте та вихвалюєтесь, що мирові договори для вас є святи. Але ви не тільки, що не дотримуваете цих договорів, а просто топчете їх. Замість автономії, що її гарантує мировий договір, ви даєте диктатора; замість збудування союзу ви побудували нам модерні тюрми, поліційні дирекції, жандармські касарні, тобто опірні пункти вашого колоніального режиму на Закарпатській Україні.

Замість матеріальної допомоги, трудящим Закарпатської України, які мешкають в таких дірах, що в них навіть худоба позидхалаб, ви будуете для себе та для ваших бюрократів палати та населяєте на Закарпатську Україну легіони чужинців. Замість землі, що ви її обіцяли закарпатській людності, яка на неї має право й якої вона потребує для свого існування, — ви відбрали від наших українських хліборобів навіть можливість користати з паюновських, якими вони користалися віками за часів мадярського режиму. А моли народ обороняється від вашого насильства, ви показуєте йому ваш жорстокий колонізатор-

ський кулак і посилаєте в його діри жандармські багнети. Наша бідна людність не дістала ніякої землі. Землю ви загарили та розподілили між декількома чеськими вуйками, ріднею, кумами, то-що. Замість культурного піднесення народу звертається увага на вправи жандармерії та поліційних шпигунів. Такі висліди ваших обіцянок, такі висліди вашого господарського та культурного піднесення Закарпатської України.

Людність у нас страшно збідніла, живе в неможливих умовах, голодує, вмирає з голоду, тоді, як ви панове, невеличка купка Чехів на Закарпатській Україні, неймовірно збагатили. Прийшли ви на Закарпатську Україну, як колонізатори, та так і поведітьесь. Ви грабуєте кишені бідності, дерете з неї останню шкуру. Усі природні скарби Закарпатської України ви загарили в свої пазури. Становище на Закарпатській Україні на десяти річницю існування Чехо-Словацької республіки, в 1928 році, тобто в 20-му столітті можна тільки порівняти з добою перед 300 роками, з часами 30-тилітньої війни. Тоді чеські селяне, опановані страхом, тикали від шведських салдатів до сіл забіраючи з собою своє майно. А тепер людність Закарпатської України тікає до сіл від ваших податкових агентів, ховаючи там своє убоге майно, щоби його не забрав податковий урядовець.

Ще недавно ви Запевняли всіх і кожного, що Закарпатська Україна ніби-то добровільно прилучилася до Чехо-Словацької республіки. Але тепер, коли замість автономії стабілізуєте явний диктаторський режим, ви вже починаєте готувати іннакше, а саме, що Закарпатська Україна є воєнною здобиччю, з якою ви, Чехи, можете робити, що хочете, на правах, мовляв, переможців. І тому, замість широкої автономії, нищите останні релікти самоврядування, які ще тут залишилися в громадах. Тепер один головний бюрократ, краєвий президент із своїми помічниками окружними начальниками рішатимуть про долю цілої Закарпатської України. А це само собою розуміється в інтересах капіталізму, в інтересах утримання цього колоніального режиму.

Але, закінчив свою промову посол т. Сидоряк, приїде час, що трудящі Закарпатської України в одноцлому фронті, розрозлять кайдани і здобудуть собі ті права, що ви й другі від них украли".

## В КОРОЛІВСТВІ МИГАЛАТІЯ\*).

Хоч існує Союз Народів, трактати, пакти, роземства, договори вічного мира й приязни, торгово-політичні трести і всякий інший паціфізм-включюю зі своїм пактом викляття усякої війни, то всетаки у кожній країні родиться лихо з лихом, криза за кризою, потрясіння за потрясінням. Журяться, хоч так дуже не сивіють від того, усі правительства, монархи, регенти і президенти. Так і видно, що є якісь тривалі і глибокі причини хаосу і невпевності в поодиноких державах світа: Тільки один, одиникий монарх, коб здоров, не журиться. Це б чи 7 літній Михась, король яког кажуть румунського королівства, володар боярсько — циганської Румунії. Він нічим не журиться бо зрештою й не має часу: щодня підгане оброча, бавиться деревляними кониками, живими лаштатами і взагалі "збиває байдаки".

Тимчасом є властиво причиною турбуватися і Румунії. Вона в дійсності стоїть начеб на вулькані. Від звичайної питоми "балканської ситуації" вона не відбіга. Положення там так само гірше, як тепер з Югославії. Причиною теперішньої важкої кризи в Румунії є ось що: румунська опозиція проти правительства прем'єра Вінтія Братіану вже явно й отверто стремить до повалення цього правительства і захоплення влади в свої руки.

Опозиція що творить перелік хлосько-демократична партія під кермою звісного румунського хлопомана Маню. Ця опозиція скликає до Букарешту великий з'їзд своїх прихильників з цілої Румунії і на з'їзді цим ухвалила, що вважається прихильників і дійсним парламентом Румунії у протиставленні до парламенту офіційного, вибраного під правительственным терором прем'єра Братіану.

Це вже дуже поважний вигляд, кинений правительству. Колиб це правительство почувалося сильним, воно притягнуло-б всіх опозиціоністів перед карний трибунал, як державних зрадників. Однак це не сталося. Положення все таки гірше і хоч панує тиша, але це тиша перед бурєю. Захожена трубістю правительства опозиція виточує проти правительства найважчі закиди, як ось фінансову кризу, неможливість затягнення заграничної позички, небувала корупція, терор і заведення стану облоги. Внаслідок цього домагається опозиція негайної димісії правительства Братіану і заповідає, що доповнить свій "революційний парламент" представниками усіх румунських громад.

З усього цього слідно, що положення в Румунії є незвичайно трізне, так що можна числитися з поважними румунськими несподіванками, може Балкан зашпирить і затрахотить ще більше як дотепер і може розгортає цигансько-боярське царство. Але тимчасом король Михась цим не турбується, бо зрештою і немає часу: він цілими днями підгане оброча.

\* По смерті румунського короля Фердинанда королем залишився його внук Мигалатія (Михайло) якому зараз 7 років життя.

## ПО СМЕРТІ ПОСЛА С. РАДЧА В ЮГОСЛАВІ.

Скупщина радить без хорватсько-сербсько-словенської опозиції. Ратифіковано договір в Неттуні. Сподіється що скупщина буде відчорена на довгий час. Прибічник заявив журналістам, що опозиція виробить програму і плян дальшої акції щойно небаром. Станеться це на конгресі в Любляні. Місто це вибрано на конгрес коаліції тому, щоби задемонструвати, що не тільки Хорвати, але й Словенці стоять до Білгороду в опозиції. Про договір в Неттуні з Італійцями сказав Прибічів, що він остаточно Югославії чорним спомням.